

KASDIENINĖ DUONA MŪSŲ...

Istorinė apybraiža

Jei mįslių galvočius paklaustų, kas yra du pagrindiniai daiktai, išskirti iš kitų gyvybinių, nuo kurių daug priklauso ir priklauso žmonijos išlikimas, — tai vieni, gal būt, atsakytume — "vanduo", o kiti — kad "kasdieninė duona mūsų..."

Ir iš tikrųjų, istorija rodo, kad kasdieninė duona mūsų... nuo akmens amžiaus iki šių laikų sudarė ir sudaro vieną svarbiausių žmonijos gyvasties išlikimo problemą bei būtinybę.

Duona išrado moteris

Neabejojama, kad duoną ir jos pasigaminimo būdus pirmiausia išrado moteris — močiutė. Mat, akmens amžiaus prieblandoje vyras — tėvas buvo medžiotojas ir, jei kartais jis medžioklėje nieko neužmušdavo, tai jo šeima badaudavo. Tokiais atvejais, jau ir tuomet uoliausia šeimo rūpintojė — močiutė, nepakeisdama alkanų burnų, išslinkdavo iš akmeninės užuovėjos, ieškodama betkokių mėsos pakeitimo alkiui numalšinti. Tokių klajonių metu, atrodo, toji močiutė ir bus pirmoji pastebėjusi, surinkusi ir surūšiavusi augalų sėklas, tinkančias maistui, o vėliau jas ir pradėjusi auginti, kas ir būk tai pagrindė pirmą žemdirbystės užuomazgą, prirakinusią ir jos vyrą — medžiotoją prie pirmųjų žmonių ūkių.

Aborigenų duona — "damperis"

Australijos aborigenai dar ir šiandien gamina nefermentuotą duoną — "damperį" — akmenis amžiaus žmogaus pavyzdžiu, būtent, iš riešutų ir augmenijos sėklų bei šaknų. Kalbamų sėklų gausiai paskleidžia sezoniniai augalai Australijos žemyno vidury; o taip pat ir vandens lėlių šaknis, užtinkamos pelkėse bei įvairių palmių riešutai irgi naudojami aborigenų duonos gamybai. Aborigenų moteris surenka tas sėklas į pluoštinius, vytninius bei medinius indelius ir po to jas rankomis vėto prieš vėją, norėdamos iš jų išskirti pelus bei priemaišas. Išvėtytos sėklos akmeniu suplojamos į rupius miltus, kurie sumaišomi su vandeniu. Iš gautos tyrės daromos prieskos bandelės, kurios iškepamos karštuose pelenuose. Panašiu būdu "sumalami" ir riešutai bei šaknys. Tačiau kai kurie riešutai bei šaknys turi nuodingų priemaišų, todėl iš jų paruošta duona tyrė dar pamerkiama bėgančiam upių vandeny vienai ar dviem parom, kad vanduo išskalautų tas nuodingas priemaišas.

Duona — kertinis civilizacijos akmuo

Prieistorinė duona laikoma ir kertiniu civilizacijos akmeniu, nes kai priešistorinis žmogus, vietoje medžioklės, pradėjo sau maistą — javus auginti, jis gerokai susiaurino nomadišką egzistencijos pomėgį ir apsigyveno pastoviau savo pasėlių pašonėje. Dėl to ir pradėjo dygti pirmieji kaimai ir miestai su pirmine pramone.

Tikima, kad vėlesnio akmens amžiaus kepėjas duonos pagaminimui naudojo jau sorą, ryžius bei avižas. O karingieji aršiai savo rasę išaugino ir sustiprino miežių grūstine. Vėliau, manoma, kad nuo žemutinių Nilo slėnių, atklydę iš Abisinijos kviečiai, suteikė egiptiečiams pasaulinį garsą — dominavimą.

Seniausi istoriniai duonos plotėliai atrasti Šveicarijoje, prie

PAULIUS SIRGEDAS

Wangaus ežero, akmens amžiaus žmogaus lūšnų likučiuose. Jie gaminti jau iš avizinių kruopų ir vienalyčių kviečių.

Egiptas — fermentacijos tėvynė

Senovės egiptiečiai laikytini raugintos duonos pradininkais. Mat, jie tuomet jau garsėjo kaip laisvi galvočiai, chemikai bei išradėjai ir tuo būdu jie bene pirmieji, užtikro ir patyrė duonos tešlos fermentacijos reikšmę bei pobūdį. "Kai mes stengiamės maistą pasaugoti nuo sugedimo, — rašė tų laikų vienas graikų istorikas, — tai egiptiečiai duonos tešlą palieka stovėti tol, kol ji pradeda rūgti!"

Zinoma, ir patys egiptiečiai tais laikais dar pilnai nepatyrė ir neišaiškino to duonos tešlos rūgimo proceso visų paslapčių. Tai išaiškinta tik keletą tūkstančių metų vėliau, mikroskopo pagalba.

Kadangi rauginta tešla jau nebetinka virimui bei kepimui ant žarijų, tai egiptiečiai zengė toliau išradimų srity ir pasigaminavo jau tinkamas duonas kepti krosnis. Tuo būdu ir čia duona buvo lyg ir paskatas tolimesnei chemijos plėtojei.

Pirmasis streikas dėl duonos

Duona greitai tapo Egipto gerovės ir didybės simboliu. Ir eilinio egiptiečio gerbūvis vertintas tuo, kiek duonos kepalų jis užsidirbdavo. Valstybinės duonos kepyklos tapo, lyg pinigų kalyklos, o duonos kepalai valiutos pripažinta valiuta. Eilinio ūkininkas uždirbdavo kasdien po tris kepalus duonos ir po du šaučius alaus, o kai to darvino, o ypač duonos, negaudavo, tai jis susireikšdavo. Yra žinoma, kad faraono Ramesio laikais, apie 1154 metus prieš Kristų, vienas darbininkų dalinys pasiliko gulėti (streikuoti) namuose, nes jų darbo rangas, nors ir parūpino jiems riebalų ir alaus, tačiau neįsaldino jiems duonos. Tai ir galėjo būti pirmasis streikas dėl duonos.

Ir kepėjo amatas tuomet labai gerbiamas. Tai patiriamas iš užsilikusių faraono Ramesio kapo sienų muralų, kur meniškai atvaizduota nuosekli duonos pagaminimo procedūra. "Egiptiečiai duonos tešlą minko kojomis ir ją gniuždė rankomis" — rašė vienas tų laikų "poniškosios rasės" kritikas.

Panem et circenses

Duona taip pat suvaidino svarbų vaidmenį ir Romos Imperijos iškilime ir žlugime. Lygiai taip, kaip ir Egipte. Jemėnų kariai, kilę iš derlingųjų javų krašto, teikė jai pasaulinę galybę. Ir Romos Imperijos galybė pradėjo žlugti tuomet, kai jos kariai, grįžę į namus, jau nepajėgė atsilaikyti didžiųjų dvarininkų spaudai ir buvo įrikiuoti į vargūjų plebėjų eiles ir išvaryti į miestus gyventi pagal duonos pašalpą.

Kai Romos Imperijoje besiplečianti gyvulininkystė išstūmė ir suvaržė kviečių auginimo ūkį, Egiptas ir Šiaurinė Afrika virto romėnų javų pagalbinais aruodais. Imperatorius Vespasijonas apgaulingai duonos sąskaiton įsigijo valdžios karūną. Jis valdė tuometinį imperijos javų laivyną ir pagrasė, kad, jei Roma nepripažins jo imperatoriumi, tai jis romėnus badu numarinas. Ir norėdamas išlaikyti tą imperatoriaus karūną, Vespasijonas kiekvieną kepėją padarė imperijos tarnautoju. Nė vienas pripažintas kepėjas nega-

lėjo parduoti kepyklos ar pakeisti savo amatą. Kiekvieno kepėjo sūnus taip pat privalėjo būti kepėjas.

Ir vėlesnieji Romos imperatoriai sostus išlaikė daugiausia tik duonos pagalba. Todėl bedarbių plebėjų skaičius miestuose nuolat augo ir 77 metais prieš Kristų jų skaičius išaugo iki 40.000. Jie gaudavo grūdus veltui. Julius Cezaris jau maitino apie 200.000 "dykaduonių". Nuo tų laikų yra užsilikęs ir garsusis romėnų liaudies posakis: "Panem et circenses (supr. "duonos ir žaidimų")."

O imperatorius Aurelijus (270—275 m.) palaikė savo populiarumą, išdalindamas po du kepalus duonos 300.000 miniai, kuri kasdien užplūsdavo siauras Romos gatves prieš kepyklas. Jis išleido net ir įstatymus, pagal kuriuos duonos pašalpa buvo paveldima ir tuo bedarbiai buvo skatinami didinti šeimas. Dėlto didėjo ir gaujos valdiškių tarnautojų tai duoninei pašalpai administruoti.

Mistinė duona ir prietarų amžius

Romai pamažu merdėjant po žalinga duonos politikos našta, Nepaprastas Karalius, vadinamas Dievo sūnumi, mirė ant Kryžiaus, prieš tai dar jam žinęs duoną kaip didžiausią mistiškumo simbolių Paskutinėje Vakarieneje.

O žlugus Romos Imperijai, užslinko tamsūs, prietarų amžius. Juodosios Duonos Ragana buvo pastebėta lukuose, netoli Limoges. Pasklido gandai, kad toji ragana viliojanti vaikus ir peninti juos duona, aptepta derva, o neklauzadas ir neprisivilijamus vaikus pasmaugiant. Tai buvo siejama su tūkstantimis mirčių, apsinuodijus nuodingais skalgrūdžiais, kurie įsiveisė į javų laukus ir neišmanėlių žmonių buvo įkepti į duoną.

943 metų rudenį vyrai ir moterys raitėsi nuo mirtinos agonijos vieno Prancūzijos miesto gatvėse. Kairurie jų buvo tamponi epileptikos konvulsijų, nors ir parūpino jiems riebalų ir alaus, tačiau neįsaldino jiems duonos. Tai ir galėjo būti pirmasis streikas dėl duonos.

Nepakenčiama smarvė dvelkė aplink, nes tūkstančiai lavonų gulėjo atviruose grioviuose. Susirgusieji meldėsi į Šv. Antaną, todėl ir toji epidemija buvo pavadinama "švento Anlano Ugnimi".

Viduramžių duona — priespaudos simbolis

Viduramžiais duona reikė priespaudos įrankį — simbolį. Ūkininkai buvo verčiami grūdus malti dvarponių bei vyskupų malūnuose, o duoną kepti tik ponų kepyklose. Bado mirtis ir vertė tų laikų ūkininkus vergų krašto, teikė jai pasaulinę galybę. Ir Romos Imperijos galybė pradėjo žlugti tuomet, kai jos kariai, grįžę į namus, jau nepajėgė atsilaikyti didžiųjų dvarininkų spaudai ir buvo įrikiuoti į vargūjų plebėjų eiles ir išvaryti į miestus gyventi pagal duonos pašalpą.

Kai Romos Imperijoje besiplečianti gyvulininkystė išstūmė ir suvaržė kviečių auginimo ūkį, Egiptas ir Šiaurinė Afrika virto romėnų javų pagalbinais aruodais. Imperatorius Vespasijonas apgaulingai duonos sąskaiton įsigijo valdžios karūną. Jis valdė tuometinį imperijos javų laivyną ir pagrasė, kad, jei Roma nepripažins jo imperatoriumi, tai jis romėnus badu numarinas. Ir norėdamas išlaikyti tą imperatoriaus karūną, Vespasijonas kiekvieną kepėją padarė imperijos tarnautoju. Nė vienas pripažintas kepėjas nega-

lėjo parduoti kepyklos ar pakeisti savo amatą. Kiekvieno kepėjo sūnus taip pat privalėjo būti kepėjas. Ir vėlesnieji Romos imperatoriai sostus išlaikė daugiausia tik duonos pagalba. Todėl bedarbių plebėjų skaičius miestuose nuolat augo ir 77 metais prieš Kristų jų skaičius išaugo iki 40.000. Jie gaudavo grūdus veltui. Julius Cezaris jau maitino apie 200.000 "dykaduonių". Nuo tų laikų yra užsilikęs ir garsusis romėnų liaudies posakis: "Panem et circenses (supr. "duonos ir žaidimų")."

MYKOLAS VAITKUS

ZVAIGZDELE

Glūdnioj nakti, dangaus gelmėj šventojo, kur angelai mėlynėje plasnoja, kaip žiburys, mįslė žilųjų metų, žvaigždėlė virpa, mylima poetu.

Didžioj tyloj jie kelia sielos žvilgį, kur spinduliai dangaus rasa suvilgę; Lyg kužda kas; dangaus žvaigždėj laimingoj žemų širdžių ir dvasios purvo stinga.

Ir veržias ten svajotojas sparnuotas, kur žiba jam žvaigždė aukštybių plotuose, užmiršęs tai, kad žemė motinėle yra taip pat žvaigždė bedugniam mėly;

Gal iš kitur jon žiūri tyros širdys, ir ilgesys jon veržias pakirdęs, ieškodamas sapnų paparčio žiedo, ir žvaigždėi žemei graudų himną gieda...

malūnininkų už vėjo panaudojimą.

Malūnininkai buvo laikomi ir apgavikais. "Prie kiekvieno malūno yra supiltas krūvos smėlio"... — nuolat skundėsi ūkininkai, kai kramtant duoną, jų dantys užkliūdavo už į duoną įmaišytų smėlio grūdėlių. Malūnininkai taip pat buvo ir šnipai, kurie sekė, kad ūkininkai nesimailtų sau miltų naminiams gironis, kurių buvo kiekviename ūky ir kurių naudojimas draustas dėl mokestinių interesų.

Tie nepopuliarūs malūnininkai bei kepėjai, sugauti apgavdinėjant, taip pat buvo smarkiai baudžiami. Europos žemyne tokie kepėjai buvo atiduodami teisingumui minios, kuri juos surištus patalpindavo pirtinėse, pakabinavo virš grūdų ir po to murkdavo purvinais vandeny.

Yra žinoma, kad 1280 metais vienas Žiurich'o kepėjas, pasprukęs nuo "kepėjo kartuvių" egzekucijos, sudegino pusę miesto. "Pasakykite jiems, kad aš norėjau išdžiovinti rūbus, sušlapintus jų nelemtoje kūdroje"... — šaukė jis, sprukdamas iš miesto.

Didžiojoje Britanijoje keli

kepėjai, sugauti vagiant klientų duonos tešlą per mažutę minkymo lentos skylutę, buvo patalpinti prie gėdos stulpų, apkrauti vogta tešla ir palikti minios patyčioms bei nuoskaudoms. Kitais atvejais kepėjai apgavikai buvo vežiojami gatvėmis uždaruose garduose.

Orientališkos bausmės ir duoninės "staltiesės"

Tačiau britų bausmės už "duoninius nusikaltimus" negalėjo prilygti orientališkam bausmių standartui. Pvz., Turkijoje, duonos kainai pakilus iki spekuliantiškių ribų, vyriausybės pareigūnai jas sąžiningai mažindavo vieno — ar kito kepėjo pakorimu. Už nuvagiama duonos svorį, sugautasis pardavėjas buvo prikalamas už ausų prie krautuvės durų skersinių balių.

Retkarčiais ir kepėjai susilaukdavo valdžios užtarimo bei paramos. Yra žinoma, kad vienam kepėjui pasiskundus valdovui Mehometui Ali dėl vieno jo valdininko neteisingumo, kalbamasis despotas įsakė įskųstąj skriaudiką sudeginti kepėjo krosnyje. Ar tik šiuo atveju nebuvo meškos patarnavimas kepėjui jo klientų at-

MEKSIKONISKOS KALĖDOS

Chicagoje ir Meksikos sostinėje

Svarbiausieji meksikonų Kalėdų momentai yra *posados* ir *pinatos*.

Posada yra populiarus, pusiau civilinis, pusiau religinis žaidimas, vadinamas "nakvynės ieškojimu". Pinata yra blizgučiais papuoštas iš molio arba paper mache padarytas puodas, pripildytas visokių kalėdinių skanėstų ir ant virvelės pakabintas kambario palubėje arba rinkos aikštėje.

Meksikonai Kalėdas švenčia ištisas devynias dienas, nuo gruodžio 16 iki gruodžio 24 dienos. Posada ir pinata pradama ruošti jau iš anksto.

Posada yra grupė žmonių, susidariusi iš visos šeimos arba visų šeimos genčių arba šiaip gerų pažįstamų ir kaimynų. Grupė išrenka iš savo tarpo du aktorius: vieną merginą, kuri vaidintų Mariją, kitą vyrą, kurs reprezentuotų Juozapą, Marijos vyrą. Vaidinimui reikalingas burro (mažas asilukas) ir įvairūs apdarai bei grimas, įmanomai panašiau nuduoti prieš 2.000 metų buvusius Galilėjos gyventojus.

Vieną vakarą visas būrys tokių maskaradininkų išena "nakvynės" ieškoti, panašiai kaip Juozapas su Marija anais laikais vaikščiojo BetleHEME nakvynės ieškodami. Bet leiskim patiems meksikonams pasakoti.

Chicagoj Kalėdoms per šalta

Jean Kotulak pasakoja, kaip Chicago meksikonų grupė šventė praeitas Kalėdas.

Meksikonų vaikai turėjo išstisus du mėnesius mokintis kalėdinių giesmių ispaniškai, nes jie jau mažai ispaniškai bekalba. Posada arba "nakvynės ieškojimas" įvyko Kalėdų

žvilgiu?

Kai 12-tasis ir 13-tasis šimtmečiai dvaruose pasižymėjo prabangos ir edrumo dienomis, šalyje — liaudyje viešpatavo kasdieninės duonos trūkumas — badavimas.

Tais laikais dvaruose puotų staltiesės buvo gaminamos iš duoninės tešlos, keturių pėdų pločio ir keturių pėdų storio. Mėsiškų patiekalų padažas išsunkdavo į "duonines staltieses", kurios po to būdavo laužomos ir suvalgomos puotaujantiųjų ar išmetamos varginiesiems — alkanoms burbonams.

Už teisę: malti, kepti bei gamintis gėralus

Anglų Wat Tyler'io sukilimas ir buvo dėl duonos. Svarbiausi jo reikalavimai: teisė ir laisvė visiems ūkininkams malti grūdus, kepti duoną bei gamintis gėralus.

1314 metais Anglijoje badmetis išvirto į kanibalizmą. "Daugelis slapta valgė savo vaikų mėšą..." — yra pažymėta istorijos užrašuose. Ir Prancūzijoje tuomet siautė žmogėdžių gaujos.

Ziauru buvo stebėti vaikus beviltingai prašančius duonos kąsnelio ir krintančius mirti, kaip muses"... — rašė vienas tų laikų stebėtojas.

Ir tai vyko beveik visoje tuometinėje Europoje. Vienas jaunasis ūkininkas, dalyvavęs Švabijos sukilime, lenkdamas galvą po budelio kirviu, paskutiniąs žodžias aimanavo: "Dabar aš turiu mirti, o tačiau per visą savo gyvenimą ne dviejų kartų nebuvau socialiai duonos privalges"...

(Nukelta į 2 psl.)

išvakarėse, pirmadienį. Mariją vaidino Miss Genevieve Camacho, dukte Azteka kavinės savininko Federico Camacho, 210 W. North avenue; Juozapą vaidino Manuel Gomez, kuris "Mariją" asiliuku raitų vedinas pagaliau rado "nakvynę" 1618 N. Wells street, bet kol nakvynė gavo jo grupę buvo išaugusi iki 300 žmonių, žinoma, daugiausia vaikų ir daugiau kaip 1.000 žiūrovų. Gitaristų orkestras buvo sudarytas iš Old Town muzikos mokyklos mokinių.

"Nakvynė" jau buvo pastatyta "tvartelis", ir prie jo prasidėjo kalėdinių giesmių ispaniškai giedojimas, o po to linksmoji dalis, palubėse iškabintų pinatų mušimas. Tam tikslui visi vaikai ir šiaip norintieji pataikyti į pinatą, iš eilės gavo į rankas stiprų brūkį (pagalį) ir jiems buvo užrišamos akys, kad visiškai nieko nematytų. Taip apakintas turėjo lazda užtvoti į pinatą ir ją perskelti. Pinatą arba dekoruotą puodą perskėlus, iš jo pasipildavo ten sudėti skanėstai ir visokios smulkios dovanėlės. Bet tos dovanos nėra tik tam, kas pinatą numušo, o yra visų nuosavybė, dėlto puodui sudaužus, visi puola išbirusių saldinių ir kt. skanėstų gaudyti.

"Meksikoj Kalėdos yra pačiu maloniausiu laiku", sako Camacho. "Tuo laiku, kada temperatūra yra tarp 60 ir 70 laipsnių. Chicagoj per šalta, ir aš manau, kad mūsų burro tai žino". Camacho nepasakojo, kaip pernai bejojant nakvynės ieškoti, jo burro tiek sušalo ir sustupo, jog visiškai atsisakė judėti iš vietos. "Mes jį stumėme ir tempėme ir maldavome ir vis tik turėjome nusileisti ir burro baigė nakvynės ieškojimą pats troku važiuodamas".

Naciminto Meksikoje

Meksikoje Kalėdos irgi jau yra išvirtusios biznio pasipelnymo sezonu. Dar gerokai prieš Kalėdų sezoną Meksikos turgai yra pilni pinatų ir joms pripildyti "gėrybių". Turgų aikštėse pardavimo būdėse, kioskuose visur nuo balkių ir pastogių kabo įvairiausių formų, gražumo, didumo ir brangumo pinatos, o lentynos pilnos pinatams pripildyti "gėrybių", valgomų ir nevalgomų, tokių kaip žemės riešutai, kielai saldiniai, tangeriniai, jicama (kietas, sultingas vaisius, panašus į sėlinį ir sėtinio turris skonį), cukraus gabalčiai, iš paper mache dirbti paukščiukai, asiliukai, zuikiukai ir kitokios figūrėlės, bei begalės įvairiausių blizgučių.

Posados arba "nakvynės ieškojimai" yra religiniai žaidimai, kuriuos atlikus seka fiesta — "puota", su svarbiausiu darbu, pinato daužymu. Posada baigiasi giesmėmis prie naciemento arba "tvartelio", kuriame tariama Jėzus užgimė. Pinata, pakabinta ant virvės palubėje, ir kas nors už virvės galo prilaiko ir turi mokėti vikriai virvę pakelti ar nuleisti, kad užrištomis akimis kirtikas brūkliu jos neužgautų. Kartais visi svečiai, didi ir maži, užrištomis akimis, veltui bando savo laimę, nepataikydami į gražiai papuoštą dovanų pilną puodą.

Sykį jau pataikė, tuo momentu prasideda didžiausias ermideris; visi kaip įmanomi puola iš puodo išbirusių skanėstų ir blizgučių rinkti. J. Pr.

KASDIENINE...

(Atkelta iš 1 psl.)

"Kraujuojančios duonos" siaubas ir pogromai

Neužilgo po virš minėtų įvykių paplito "kraujuojančios duonos" siaubas. Tamsieji ir prietariniai nuolat tikėjo, kad raganos ir magikai vogė iš baz-

nyčių pašventintas hostijas ir jas aukojo velniui per "juodųjų mišių" orgijas. Paskalos sklido po visą Europą, kad šventoji Hostija pradėjo kraujuoti. Maži, raudoni mazgeliai, panašūs į kraujo lašelius, būk tai pasirodė ant kalkurių plotkelių.

Staiga pasklido šauksmai, kad

žydai įsibrauna į tikėnųjų šventoves ir durklais subado tikėnųjų pašventintą duoną. Dėlto ir išsiplėtė pogromai. Tūkstančiai nelaimingų žydų kankinta, šimtai jų sudeginta ant laužų. 1253 metais Beelitz'e netoli Berlyno, išsisa žydų bendruomenė dingo ugnyje.

Pogromai prieš žydus greit išsiplėtė ir kituose miestuose. 1370 metais Briuselyje sudeginta 22 žydai, o likusieji išvyti iš miesto. Ir tik keletą šimtmečių vėliau patarta, kad plotkelių "kraujavimas" įvyko dėl smulkutės ir nežalingos bakterijos atsiradimo miltuose.

Bulvių pašauga duonai

Maždaug vidury tarp bado ir prietarų šimtmečių, Kolumbas išplaukė į Vakarų. Jis vyko ieškoti aukso, brangių akmenų, bet, tikrumoje, jis surado dar didesnes brangenybes — tai bulves, kurios ir tapo vertingomis bendrininkėms bei pakaitalais duonai ir kukurūzams, žmonijos alkanoms burnoms pasotinti.

Kalumbo palikuonys matė ir actekų aukojimus derliaus dievams: tai išplėstas iš jaunuolių krūtinų, dar karštas širdis, kad tik tie visagaliai dievai užtikrintų kraštui geresnį kukurūzų derlių — kasdieninę jų duoną...

16-tojo šimtmečio badmečiai

16-tojo šimtmečio pabaigoje Vakarų pasaulį vėl užklupo badmečiai. 1597 metais Didysis Lerdas Cecil'is gavo iš varginųjų anglų pagalbos laiškus — "Hannibal ad portas"... "Daugelis New Castle gyventojų, — skaitome viename tų laišku, — jau daugiau kaip 20 dienų nėra duonos ragavę, daugelis jų badauja ir miršta gatvėse, laukuose, sapnuodami vien tik apie duoną"...

Javų laivai jau plaukė iš Olandijos, lydimi plintančių šnekų, kad jie sąmoningai veluojami nesąžiningų pirklių, norint išlaikyti aukštą javų kainas, nežūrint į tai, kad dėlto ir minios miršta.

Duona parengė Prancūzijos Revoliucijos piūtį

Duonos trūkumas parengė ir pagreitino Prancūzijos revoliucijos piūtį. Dar viešpataujant karaliui Saulėi, Liudvikui XIV, jo patarėjas LA Bruyere įspėjo jį apie feodalinių ūkininkų bėdas. "Jiems neprireikė trūkti duonos, kurią jie patys sėjo"... — tvirtina apdairusis ministras.

Bet tiems darbštiesiems pasėlių sėjikams duonos jau trūko. Prie Angers jie gaminosi duoną iš paparčių ir miežių, jos užvalgė. Prie Blois jie valgė duoną, iškeptą iš dilginių ir maišos.

Moterys ir vaikai buvo randami pakelėse mirę, su prikimštomis burnomis piktžolių. Elgetos užplūdo kaimus, prašydami tik duonos kąsnio. Tik per viena dieną buvo jų areštuota virš 50 tūkstančių. Duona tačiau vis brango. Karalius buvo apkaltintas vadovavęs didžiuliam javų smugeliui. Išalkusi minia užpuolė bastiliją.

Moterys, sužvėrėjusios dėl badaujančių vaikų kančių, pagrobė iš Versailles karalių ir karalienę. Liudvikas išbadėjusių pavaldinių pašaipomis buvo vadinamas — "Kepėju", o Marija Antoinette, kaip "Kepėjo žmona".

Vienas Place de Greve kepėjas buvo apkaltintas miltų slėpimu ir už tai pakartas. Ir tuomet nemokamai dalinamos duonos kiekis buvo toks mažas, kad alkani vyrai užmušinėjo viens kitą dėl duonos gabalėlio.

Ir daugelis nekaltų ūkininkų, malūnininkų bei kepėjų pateko po giljotiną, nes išbadėjusi tauta vis dar ieškojo bado kaltininkų. Ir tos duonos trūkumai tęsėsi tol, kol Napoleono organizaciniai gabumai pagrindiniai

pertvarkė žemės ūkį ir kraštą išgelbėjo nuo bado kančių.

Duonos paskutinis žodis

Pažymėtina, kad kol Napoleono kariams užteko duonos, jie žygiavo pirmyn su pergalemis. Todėl Napoleonas ir ypatingai gerbė kariuomenės lauko kepėjus, vertindamas juos net aukščiau už kulkų liejikus.

Tačiau nelaimingas įsiveržimas į Rusiją nesuteikė jam kviečių, kurių jis sickė. Prancūzijoje duoną pakeitė sriuba ir Napoleono armija pradėjo

silpnėti, nes jos karių stamina — ištvėrmė priklausė tik nuo duonos...

1914—18 metų Didžiajame kare irgi duonos trūkumas privedė Vokietiją prie pralaimėjimo. Taip pat ir Hitleris duonos kontrolę naudojo kaip pagrindinį ginklą pavergti okupuotus kraštus, tačiau vėliau ir jis pats patyrė, kad tas ginklas atsisuko prieš jį, kai jam nepavyko pilnai išnaudoti ir išlaikyti Ukrainos didžiulį javų aruodą. Buvęs Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentas Herbert Clark Hoover'is kartą pasakė:

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems draugams ir kostumeriams linki

FRANK NAVAKAUSKAS

Siuėjas ir valytojas moteriškų ir vyriškų drabužių

2653 West 43rd Street Tel.: LA 3-4116

Širdingiausiai sveikinu Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga visus savo draugus, pažįstamus bei kostumerius

MARCI'S TAVERNA

837 West 34th Place Virginia 7-8704

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

BRIDGEPORT TAP
MR. AND MRS. GINTILAS

3503 1/2 So. Halsted St. Tel.: YArds 7-3692

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo klientams ir draugams linki

LEO TAVERN

JUSTINAS ir BARBORA LEONAUSKAI

4200 So. Western Ave. Tel.: LA 3-1209

"Pirmasis žodis kare tariamas ginklais, gi paskutinis — duona"... Gal būt, atominė bomba ir anuliuoja kalbamo posakio pilną reikšmę, tačiau dar iki šiol, kaip karo pergalė, taip ir jos gerbūvis taikoje matuojamas pagal tautų turimus duonos išteklius.

Tad, nors kartais ir bandome sakyti, kad ne vien duona gyvi esame, tačiau ta paprasta kasdieninė duona mūsų vis tik per amžių bėgį buvo ir dar iki šiol išliko pirmuoju žmonijos gyvybės privalumu, stiprybe bei jos nepakeičiamu vitalumu.

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ ir laimingų Naujų Metų linkime savo klientams, draugams ir pažįstamiems

HAMM'S LIQUOR STORE

Sav. LEONAS ir STASĖ JASINEVICIAI

2845 West 71st St., Chicago 29, Ill. Tel. PRespect 8-9657

VILIUS NEIMANTAS IR STASYS KARPIUS

LIETUVIŠKOS ŪZEIGOS SAVININKAI

Sveikiname šventų Kalėdų ir Naujųjų Metų proga visus savo draugus, kostumerius ir pažįstamus

3337 So. Lituania Avenue Tel.: Virginia 7-8474

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkime visiems savo klientams ir draugams

CLUB MAPLEWOOD

JUOZAS IR ELLA VAJKAICIAI, Sav.

4258 So. Maplewood Ave. Tel.: VI 7-9848

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ Naujų Metų linki visiems savo buvusiems ir naujiems kostumeriams

VACYS RUTKAUSKAS

LIETUVIŠKA ŪZEIGA
658 West 35 Street
Tel.: FR 6-1562

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo kostumeriams ir draugams linki

AL'S LITTLE WHEEL INN

ALEX VERBISKAS, sav.

3356 So. Halsted St. — Ph. 847-8213

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ LINKIME VISIEMS SAVO KLIENTAMS IR DRAUGAMS

GOLD COAST INN & BANQUET HALL

FOR ALL OCCASIONS
JOE & RUTH RACHUNAS

2525 W. 71st Street, Chicago 29, Illinois. PR 8-9785, lounge HE 4-4149, hall

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų linki visiems klientams, draugams ir pažįstamiems

TREMFIES KLUBAS

BARBORA IR ADOLFAS VIRKĖCIAI

3564 So. Halsted St. Tel.: BI 7-9228

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų linki savo klientams ir draugams

JOE'S TAVERN

JUOZAS SUTKUS

3337 So. Halsted Street
Tel. LA 3-1538

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo kostumeriams ir draugams linki

A. J. TAVERN

ANTANAS ir JULIA VERBICKAI, Sav.

DEGTINĖ, VYNAS, ALUS IR MALONUS PATARNAVIMAS VISIEMS!

3204 So. Halsted St. Tel.: DANube 6-9441

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo kostumeriams, draugams ir pažįstamiems linki

KAUNAS PARK INN

ANNA IR RAY KAUNETIS

2650 W. 69th St. Tel. GROvehill 6-9753

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki savo klientams, draugams ir pažįstamiems

CONTINENTAL LOUNGE

2539 West 69 Street Tel.: GR 6-9387

Kalėdų ir Naujų Metų švenčių proga ZARASISKIŲ KLUBAS

SVEIKINA NAUJIENŲ DIENRAŠTĮ, KURIS KLUBUI PASITARNAUJA SPAUDOS REIKALUOSE.

Taipgi sveikina visus klubiečius bei klubietes, ir iš viso visus lietuvius bei lietuvaites. Klubo valdyba sekantiems 1964 metams: Pirmininkas — J. Tarulis, vicepirmininkas — J. Užundenis, užrašų sekretorius — M. Sedulikas, finansų sekretorius — P. Aušis, išdėtininkas — J. Motkewicz, tvarkdarys A. Daunis. Trys direktoriai: A. Cicelis, P. Padvaiskas ir S. Juškėnas.

Klubo susirinkimaj šaukiami atvirukais paskutinę savaitę, kas antrą mėnesį.

KALĖDŲ NUOTAIKOS - ŽMONIJOS VILTIS

Jau daugelį šimtmečių žmonija laukia taikos ir ramybės. Motinos, išleisdamos vaikus į karą, rauda dieną ir naktį ir melžiasi, kad jie sugrįžtų. Vaikai — tai motinos visas gyvenimas. Jos jaučiasi laimingos tik tai tada, kai jų vaikai pradeda naują šeimyninį gyvenimą.

Karuose žuvusių karių lavonais galėtum nukloti pusę žemės rutulio. Jų kapai visur išblaškyti, po tolimiausius kalnus ir slėnius. Šimtai tūkstančių našlaičių rauda negrįžusių tėvų. Berašant šiuos žodžius man

akyse stovi tuojau po Pirmojo Pasaulio karo labai plačiai pasklidęs raštas ir paveikslas. Jis buvo kartojamas laikraščiuose ir žurnaluose. Tai buvo sėdinti moteriškė su mažais vaikais. Ji laukė grįžtančio vyro ir josios vaikų tėvo iš karo. Besėdėdama ji pati su savim kalbėjo. "Gal jis dar sugrįš... Daugelis jau grįžo... Teisybė, jis labai vėluoja, bet gal dar grįš..." Josios galva nu-sviro, ji pavargo, bet vis tebe-kartojė: "Gal dar grįš... Gal... O gal..."

Per Kalėdas tūkstančiai bažnyčių skambins varpus. Varpais visiems skelbs, kad gimė karalaitis, kuris skelbė žmonijai: "Ramybė Jums!" Žmonija žengia pirmyn. Bet visi matome, kad tas žingsnis labai lėtas. Mes norėtume jį pagreitinoti. Norėtume didesnių rezultatų. Tas žingsnis lėtas, mano įsitikinimu, todėl, kad žmonės yra perdideli savimyliai. Daugelis žmonių nebetiki tomis gražiomis idėjomis. Tomis taikos ir ramybės idėjomis nebetiki ir patys jų skelbėjai. Gyvenimas juos verčia tas idėjas skelbti, bet jie patys šių didelių minčių kasdieniniame gyvenime netaiko. Žmonės, pamatę abejojančius arba kreivai besielgiančius mokytojus, praranda tikėjimą jais ir jų skelbiamomis idėjomis.

Prisiminkime, kas darėsi mažoje mūsų tautelėje. Juk visai neseniai, vos prieš du šimtus metų Lietuvos ponai įsakydavo Jurgiui, Baltrui ar net Jonui įlipti į medį ir užkukuoti. Nespėdavo Jurgis užkukuoti, kai ponas į tą "gegutę" paleisdavo iš dubeltaukos. Kai mažas buvau, tai seniai pasakojo apie tokį ponų elgesį. Tokia jų elgsena ir knygoje minima. Aš visai neabejojau, kad panašiai ponai Lietuvoje elgėsi. Negeriau ponai elgėsi ir kituose kraštuose. Panašiai "gegutes" šaudė Lenkijoje ir Rusijoje. Galimas daktas, kad panašiai jie elgėsi ir kituose kraštuose. O kai nušautas baudžiauninkas iškrisdavo iš medžio, tai "gegučių" šaudytojams būdavo didelis pasitenkinimas.

DAN KURAITIS

Tais laikais vyravo tokia pažiūra: "Dievas danguje su angelais daro, kas jam patinka, o ponas ant žemės su savo žmonėmis daro, kas jam patinka." Tokią mintį praščiokėliams skiepėjo kiekvienas valdovas ir kiekvienas aukštesnis pareigūnas. Visi turėjo klausyti pono, nes tokia jau buvo Dievo valia. Iki šių dienų yra užsilikęs senas posakis:

Kai koks ūpas užėina, Zmogų ant šuns išmaino...

Mūsų tautelėje buvo toki santykiai tarp žmonių. Toki buvo ir kituose kraštuose. Ponai elgėsi su žmonėmis, kaip jiems patiko. Apie žmonių išmokšlinimą ponai visai negalvojo, nes pamokytas žmogus jau nebus geras tarnas.

Kristus skelbė ramybę ant žemės. To meto valdovams jo mintys nepatiko. Už tai Kristus buvo nukryžiuotas. Jo pasekėjai turėjo slapstyti katakombose, kad galėtų skelbti taikos ir ramybės mintis. Krikščionis įmėsdavo į areną, kad alkani liūtai juos sudragkytų. Pirmą liūtams įleisdavo vergus, karo metu nelaisvėn paimitus atkaklesnius vadus, bet vėliau to paties likimo susilaukė ir Kristaus pasekėjai.

Ilgus metus Kristaus paskelbto obalsio — Taika ir ramybė žemėje — šalininkai kovojo dėl taikos žmonių tarpe. Bet kai tikinčiųjų susidarė galin-ga organizacija ir susitarė su valdovais, tai Kristaus skelbiamos idėjos buvo užmirštos. Ne taika ir ramybė buvo skelbiama, bet kardu ir ugnimi buvo tvirtinama valdovų galia, ver-

gija, purvas, nemokslas. Lai-kui bėgant kitiems idealistams teko perimti kovos vadovybę už taiką ir ramybę žmonių tarpe.

Kelias į taiką ir ramybę dar ilgas ir vingiuotas, bet žmoni-ją žingsniuoja ta kryptimi. Šiandien jau visi šviesesni pro-tai skelbia laisvę. Už laisvę pa-sisako ir kai kurie protinges-

ni valdovai. Tikrai pasiekus laisvę ir igyvendinus pagarbos jausmą kiekvienam žmogui yra galima taika ir ramybė žemėje.

Kalėdų nuotaikos geros ir gražios, bet taikai ir ramybei pasaulyje reikia, kad Kalėdų nuotaikomis kiekvieną dieną gyventume.

Dan Kuraitis

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR
LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
VISIEMS LIETUVIAMS LINKI

SHIMKUS DRUGS

FRANK A. SHIMKUS, R. Ph. G.

3301 So. Halsted Street Chicago, Ill.
Phone: LAfayette 3-8863

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų visiems savo klientams ir draugams linki

VALGYKLA "G A I V A"

Aleksas ir Felicija Shviragai, Sav.

3206 So. Halsted St. Tel. DAnube 6-9299

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų Savo Klientams ir Visiems Draugams Linki

MARINELLO BEAUTY SHOP

VISŲ RŪŠIŲ GROŽIO KULTŪRA
MRS. JOSEPHINE CHIPAS, Savininkė

Seštadieniais nuo 9 ryto iki 6 val. vakaro.
Kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.
Pirmadieniais, trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta.

3600 SO. EMERALD AVE. Tel.: LAfayette 3-9741
(ėjimas iš 36-tos gatvės)

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki visiems draugams ir klientams

JONAS BADAUSKAS

TAVERNOS SAVININKAS

3238 So. Halsted St. — Tel. DA 6-9460

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki savo klientams, draugams ir pažįstamiems

BRIGHTON BAKERY

JADVYGA IR FELIKSAS MACKEVICIAI
Savininkai

Telef.: VIrginia 7-1250
2457 West 46th Place Chicago 32, Ill.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

LINKI

taupytojams, draugams ir visiems lietuviams

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSOCIATION VADOVYBĖ

THOMAS S. JANULIS, Valdybos
pirmininkas ir direktorius

ALBERTAS J. AUKERS, presiden-
tas, menadžeris ir direktorius

JOHN BUDRICK, Viceprezidentas
ir direktorius

JOHN T. JANULIS, sekretorius
ir direktorius

EMIL L. DESWIK, iždininkas
ir direktorius

STANLEY STANEVICH,
direktorius

Dr. ALGERD W. PRŪSIS, direktorius

EDWARD GAMMIE, direktorius

ALEX M. KĖZES, direktorius

JOSEPH H. STILLER, teisių
patarėjas

JOSEPH P. VARKALA, auditorius

ALBERT J. AUKERS
Prezidentas ir Menadžeris

District Savings

AND LOAN ASSOCIATION

3337 South Halsted Street - Chicago 8 - CLAY 6-1-0100

AUDITORIJOS RESTORANAS

GENOVAITE IR JONAS MALIORIAI, sav.

3131 So. Halsted Street

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
linkime visiems savo klientams ir draugams

Frank's Television & Radio, Inc.

PARDUODAM IR TAISOM

Savininkai PAULIUS ENDZELIS, JUOZAS BENDORAITIS

3240 So. Halsted St. CALumet 5-7252

DUBLINE MUS GRAŽIAI SUTIKO

DUBLINAS, Airija. — Iš Norvegijos skridau tiesiai į Dubliną, rytinėje salos pusėje gulincij Airijos sostinę. Jau iš lėktuvo buvo matyti, kad aerodrome ir jo apylinkėse vyksta nepaprastas judėjimas. Kai lėktuvas, besilindamas tūpti, dar žemiau nusileido, tai iš langų aiškiai matėm karškas formacijas ir besišvais-tančius policininkus. Vienur maršavo kareiviai, o kitur airiai pripūstus kailius spandė. Greta jų du airiai vieną didelį būgną mušė. Lėktuvo užimas buvo garsesnis, negu jų būgno balsas. Būgnų garso negirdėjom, bet aiškiai buvo matyti, kad būgnininkai gerokai prakaitavo.

— Kaip jie sužinojo, kad mes atvažiuojam? — paklau-

siau kaimyno.
— Kodėl? — jis nustebė.
— Žiūrėk, kaip gražiai jie rengiasi mus pasitikti... Su muzika ir batalijono garbės sargyba!
Visi keleiviai sužiuro. Kapitonas nieko nesakė, o kiti nežinojo, kas yra svarbiausias žmogus lėktuve. Jeigu apačioje susirinko tiek daug muzikų, tai mūsų lėktuve turi būti labai įtakingas žmogus, galvojo keleiviai. Jiems ir į galvą neatėjo mintis, kad įtakingas žmogus galėjo būti kitame lėktuve. Apsidairę ir vienas kitą apklausinėję, vieni ir toliau įtariamai į kitus žiūrėjo. Galų gale užpakalyje sėdįs keleivis manęs paklausė, kas aš esu.
— Walter Rask, Wide

World Travel, Inc., prezidentas. Centras Chicagoje, skyrė jį įvairiuose Amerikos miestuose... — atsakiau jam.

Matyt, kad žmogus pamanė, jog kariai ir būgnai suvilkti į aerodromą manęs pasitikti. Širdies gilumoje aš šaipiausi iš airių, bet man pačiam taip pat rūpėjo patirti, kas atvyko. Tikslai nusileidę patyrėm, kad Dubline laukiamas prezidentas John F. Kennedy, kuris nusileidė už 20 minučių. Mūsų prezidento tėvai yra airių kilmės. Jo didukas atvyko iš Airijos be cento, bet prezidento tėvas turėjo nepaprastai gabią finansinę gyslelę. Nespėjęs įsitaisyti New Yorko biržoje, jis sukirto kelis senus biržos vilkus. Pinigų suspaudęs jis nelaikė. Nespėjo juos uždirbti, tuojau pirkto naujas akcijas, kad jos neštų naujus pinigus. Jis ir Chicagoje įsigijo daugiausia pinigų nešančią namą — Merchandise Mart. Šis finansininkas savo vaikus gerai išmokino ir išauklėjo ne tinginiais. Kitų turtuolių vaikai tampa tinginiais, nieko naudingo nenori dirbti, tuo tarpu Joseph Kennedy vaikai siekė daugiau žinių ir stengėsi būti naudingais savo kraštui. Tik todėl John F. Kennedy ir prezidentu buvo išrinktas.

Galite įsivaizduoti, kaip airiai džiaugėsi atvykusiu John F. Kennedy. Man taip pat buvo smagu, kad airiai taip džiaugsmingai sutiko ir taip dievina mūsų prezidentą.

Kol mes išlipome, susitvarkėm ir į savo busus sulipome, tai ir prezidento Kennedy lėktuvas atskrido į Dubliną. Visi būgnai sužė, visos dūdelės

suspigo. Airiams tai buvo didžiausias džiaugsmas. Nuotaiką ir visą šventę gadino tas biauirus Airijos lietus. Pradžioje dar buvo pusė bėdos, bet kai įsismagino, tai pylė gana smarkiai.

Bevažiuojant iš aerodromo į miestą, policija sustabdė busą. Pradžioje nežinojome, kas čia darosi. Bet už poros minučių visi pro mūsų busą pravažiavo prezidentas Kennedy, pačių aukščiausių Airijos pareigūnų lydimas. Lietus lijo, bet mūsų prezidentas sėdėjo atvirame automobilyje ir sveikino visa pakele stovėjusius ir lietaus gerokai sušlapintus airius. Nei prezidentas Kennedy, nei jo pasitiktį išėjęs Dublinas nekėpė jokio dėmesio į lietu. Susiradęs vietą viešbutyje, nuskubėjau ir aš ten, kur visi

Dublino airiai buvo susirinkę. Kiekvienas norėjo ne tik užgirsti, bet pamatyti savo brolių, Amerikos prezidentą. Niekad nemačiau taip patenkintų ir taip besididžiuojančių airių, kokius juos mačiau tą lietingą dieną. Vienas mano amžiaus žmogus, patyręs, kad esu amerikietis, man sako: "Žiūrėk, Kennedy — mūsų, Amerikos prezidentas! Prezidentas galingiausios valstybės! Pasaulyje nėra kitos tokios galingos valstybės, kaip Amerika, o airis yra jos prezidentas!" Kiek daug airio dar buvo likę John F. Kennedyje — sunku pasakyti. Man atrodė, kad jis jau buvo amerikietis, o ne airis.

Kiti pradėjo mūsų prezidentą lyginti su airiais politikais. Žinoma, palyginimas išėjo ai-

rių nenaudai. "Mūsų politikieriai yra stifi" — aiškino man vienas aris. Jis norėjo pasakyti, kad jų nugaroje buvo užaugęs vilko kaulas, jie negalė-

jo pasisukti. Kol buvo paprasti airiai, tai lankstėsi pagal kiekvieną vėjo pūstelėjimą, o kai įkopė į valstybės vadovybę, tai (Nukelta į 5 psl.)

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų visiems naujieniečiams ir draugams
linki

Juozapas Balčiūnas
LIET. TAUTINIŲ KAPINIŲ
Prezidentas

LIETUVIŲ AUDITORIJOS
rėmėjas ir Naujųjų
skaitytojas nuo pirmo
Naujųjų numerio.

7155 S. Sacramento Ave.
GRovehill 6-5078

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
VISIEMS SAVO DRAUGAMS IR
RĖMĖJAMS LINKI

GUŽAUSKAS BEVERLY HILLS
FLORAL CO.

"KAS TIK ĮMANOMA GELESE"

2448 W. 63rd St. Tel. PProspect 8-0833

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ

LINKIME

visiems lietuviams, klientams ir
draugams

ST. CASIMIR MONUMENT COMPANY

HAROLD E. NELSON, Sav.

3914 WEST 111th STREET

Vienas blokas nuo Šv. Kazimiero kapinių

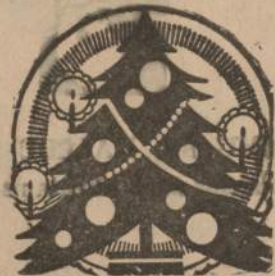
Tiesiog ten, kur busai sustoja

Dėl gražesnio, geresnio paminklo priimanamesne kaina —
kreiptis prie Mr. Nelson

Telefonas — CE 3-6335

Linksmų Kalėdų Švenčių
ir Laimingų Naujų Metų

VISIEMS CHICAGOS LIETUVIAMS LINKI

LEONARD BUKAUSKAS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

10821 So. Michigan Avenue

Phone CO 4-2228.

LINKSMŲ KALĖDŲ
ir
LAIMINGŲ BEI SĖKMINGŲ
1964 METŲ

VISIEMS DRAUGAMS, BIČIULIAMS,
PRIETELIAMS IR VISIEMS CHICAGOS
LIETUVIAMS LINKI

Povilas ir Sally RIDIKAI

3354 South Halsted St.

YArds 7-1911

CHICAGO, ILL.

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

8201 SOUTH KEAN AVE., JUSTICE, ILLINOIS. Tel. GLOBE 8-0638

SVEIKINA AMERIKOS LIETUVIUS IR LINKI JIEMS LAIMINGAI
PRALEISTI ŽIEMOS ŠVENTES.

Kviečiame užvažiuoti į mūsų Kapines, aplankyti
garbingų mūsų tautos vyrų kapus, pamatyti pastatytus puikius
paminklus ir pasirinkti vietą savam sklypui. Mūsų pareigūnai
mielu noru suteiks Jums pageidaujamas informacijas.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ VALDYBA:

JUOZAS BALČIŪNAS, prezidentas
POVILAS DAUBARAS, vicoprezidentas
ANTANAS TAMKEVIČIUS, šūtininkas
MARTYNAS GUDELIS, sekretorius

DIREKTORIAI:

KAROLIS ALEKSIŪNAS
JUOZAS BALČIŪNAS
POVILAS DAUBARAS
MARTYNAS GUDELIS
AL MICKEVICIUS

POVILAS MILAŠEVIČIUS
GUSTAS K. RIMKUS
JUOZAS SKUTAS
ANTANAS TAMKEVIČIUS
JONAS ZALATORIS

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki visiems savo kostumeriams ir draugams

ZOLP'S MILLWORK

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

SYLVESTRAS ir MARIE ZOLP, Sav.

3554 South Halsted Street

Tel.: YArds 7-2576

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo kostumeriams, draugams ir pažįstamiems

Bridgeport Hardware & Paint Store

(THE STANMAT CORPORATION)
HARDWARE, PAINT AND WALL PAPER

3214 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois
Phone CAumet 5-4667

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

KAZIO ERINGIO California Super Service Station

4824 S. CALIFORNIA AVE.
Tel. Virginia 7-9327

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų visiems savo kostumeriams ir draugams linki

BUTVILAS PRESS

MR. ir MRS. GEORGE BUTVILAS

911 WEST 19th PLACE, CHICAGO 8, ILL.
Phone: CAnal 6-1041

Spausdiname knygas, brošiūras, programas ir kitus prekybinius raštus.

Linksmų šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkiu visiems savo kostumeriams ir draugams

MARQUETTE FASHIONS

Moterų Rūbų Krautuvė

S. IR Z. JURKŪNAI

2438 W. 63rd St.

Tel.: HEmlock 4-4321

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
linkime visiems savo klientams ir draugams

GRAY'S SHELL SERVICE

Savininkas PETRAS GRAŽINSKAS

6654 S. California Ave., Chicago 29, Ill.

Tel. PR 8-9676

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams bei pažįstamiems

F. G. LUCAS and COMPANY REAL ESTATE

4108 Archer Avenue

Tel.: LA 3-5107

Dubline mus gražiai sutiko
(Atkelta iš 4-to psl.)

kaulai sukalkėjo. Priėmimo metu arių valdžios vyrai stovi it stabo ištikti, o prezidentas Kennedy jaunas, lankstus, mandagus, moka savo broliam nusišypsoti. Kitas arius man sako, kad ariai politikai savo galvas, reiškia, ir protą, uždengė didelėm juodom skrybėlėm, tuo tarpu prezidentas Kennedy, kuris būtų galėjęs turėti dar didesnę ir labiau blizgančią skrybėlę, į svečius atskrido visai be kepurės.

Teisybę pasakius, Amerikoje šių smulkmenų aš nebuvau pastebėjęs. Į savo prezidentą nekrepiau jokio dėmesio. Bet kai pasiklausiau John F. Kennedy garbinančių ir dievinančių arių, tai ir man pasirodė, kad jis buvo protingas vyras.

O kai pasiklausiau jo kalbų, tai turiu pasakyti, kad ir aš pasijaučiau kaip arius. Jis palietė kelias labai jautrias ariams vietas. Jo pakvietimas užėiti į Baltuosius Rūmus, jeigu jie kada atvažiuotų į Washingtoną, buvo didžiausias smūgis kiekvienam arių valdžios žmogui. Arių valdžios atstovai apsisitę storiausiomis sargybų sienomis. Juo aukštesnis valdininkas, tuo sunkiau prie jo prieiti, o čia John F. Kennedy pasikvietė į svečius kiekvieną klausantį arių. Visi tikėjo, kad prezidento pakvietimas buvo nuosirdus ir tikras.

Bet John F. Kennedy savo kalboje ir daugiau pasakė. Jis priminė klausytojams, kad ariai anksčiau kovojo už savo laisvę, o dabar išsiskirstė po visus pasviečius, jie su tokia pat atkaklumu kovoja už kiekvienos paverptos tautos laisvę. Jis ariams pasakė, kad pasatulyje negali būti taikos be laisvės, ir kad ariai yra laisvės kovotojų pirmutinė gretose. Čia jis palietė pačių jautriausią stygą. Pasikalusęs jo kalbos ir pamatęs žmonių entuziazmą, ir aš panorau būti arių, kad galėčiau būti laisvės kovotojų eilėse.

Lietuviams dar toli nuo šių nuotaikų ir nuo tokio atsidavusio pasišventimo. Tikrai Dubline beklausydamas mūsų prezidento kalbos aš jį supratau. Iki to meto maniau,

kad jis buvo tikrai gabus politikierius. Bet ta kalba mane įtikino, kad jis buvo kovotojas už geresnį ir teisingesnį visos žmonijos gyvenimą.

Sekandios dienos rytą prezidentas išvažiavo į Cork apskrity, pasisvečiuoti pas savo tetą, pamatyti protėvių namus, o aš nutariau pasisukinėti po Dubliną. Dublinas maža kuo skiriasi nuo kitų miestų. Man jis sudarė gana purvino ir gerokai apleisto miesto įspūdį. Gatvės ne tokios jau švarios, krautuvijų negali palyginti su Chicagos didmiesčio krautuvėmis. Bet Dubline yra vertingų dalykų pamatyti.

Pirmiausia nuvykau į Grafton Street. Man rūpėjo pamatyti Percy Z. Shelly namą. Norėjau žvilgtelėti į tą namą, nes man rūpėjo pamatyti, kur tas didysis anglų poetas gyveno. Neturėjau progos atidžiai studijuoti literatūros ir analizuoti poezijos. Bet po Homero, Juvenalio, Shelly man yra didžiausias pasaulio poetas. Kiti poetai tikrai šiuos tris poetas pamėgdžioja. Jiems saulė iš kitos pusės švietė, jiems spin dalyvys kitaip ilūzo, bet visi jie kalba apie saulę ir linguojančias gėles. Tuo tarpu Shelly gražiai ne vien gamtą apdainavo. Savo eilėraščiuose jis drįso paliesti ir labai gilias gyvenimo problemas. Nei vienas kitas poetas nederėjo tų problemų kelti, kurias Shelly kėlė. Nei vienas nemokėjo taip gražiai ir vaizdžiai rašyti.

Madride aplankiau Servantesą ir Sančio Pansą, Atėnuose aplankiau Sokrato išvilkėčiotes vietas, Dubline norėjau pamatyti poeto Shelly namą. Aplankiau. Nieko jame ypatingo neradau, bet bežiūrėdamas į jo vartotus daiktus, prisiminiau kelias jo kūrybos grūzesnes vietas. Pastovėjau, patylėjau, susikaupiau, lyg ir maldą sukūlbėjau didžiajam Dublino genijui.

Dubliną skersai ir išilgai išvaikščiojau. Man jau ir kojos pradėjo skaudėti. Tada atėjo "geniališka" mintis nusiųsiamyti automobilį. Kuriam galui man po miestą vartgti, jei galū patį miestą ir jo apylinkes automobiliu apvažiuoti? Tuojau susiradau automobiliams nuomoti agentūrą ir nusiųs-

džiau mašiną. Nuomotojas, žinodamas, kad esu amerikietis, patarė vairuoti atsargiai ir ne užsisvajoti. Pradžioje nesu-pratau jo pastabos, bet už pusvalandžio man ji buvo labai aiški.

Ji man paaiškėjo, kai įsitikinau, kad Dubline esu prastas vairuotojas. Amerikoje išvažiuoju keliasdešimt tūkstančių mylių be jokios nelaimės, o Dubline tuojau patekau bėdon. Visa bėda, kad tie ariai vis dar važinėja kairia gatvės puse. Kai galvoji, tai turėtų būti paprastas dalykas, bet kai tenka kairia puse pvažinėti, tai jau visai kitas dalykas.

Gatvėmis važiuoti kairia puse nėra toks jau sudėtingas dalykas. Pravažinau kelias didesnes gatves be jokio incidento. Žinoma, vis kreipdamas mašiną į dešinę gatvės pusę. Bet man viskas susimaišė, kai sustojau ties gatvių sankryža ir teko sukkti į kairę. Pasikeitus šviesom, aš pasukau į kairę, bet truputį persukau. Kairėje man reikėjo įvažiuoti į kairę gatvės pusę, o aš patraukiau į dešiniąją. Nespėjau apsisifurėti, kai pastebėjau tiesiai į mane lekiančią mašiną. Mačiau, kad nebuvo laiko nei bėgti, nei rėkti. Supratau, kad ne ten patalkiauju, bet tas supratimas nieko nepadėjo. Man reikėjo daboti, kad priešais atvažiuojanti mašina nekirstų į maną. Sustoti negalėjau, bėgti į šalį nebuvo kaip, nes ten kita mašina į mane važiuavo. Vieną akimirka pasukau į šaligatvį ir ten sustojau. Tik šitoki būdu išvengiau susikirtimo...

Tuojuo atsirado policininkas. Rado mane išbalusį. Paklausė, kaip jaučiuosi. Jis tuojau paėmė mano pulsą. Liepė parodyti liežuvį. Jis pamane, kad mane ištiko širdies priepuolis. Užvažiavau ant šaligatvio ir nelipau iš mašinos. Pasakiau, kad viskas tvarkoje, kad esu sveikas, bet kad mano mašina įvažiavo ne į tą gatvės pusę. Policininkas tuojau pamatė, kad esu amerikietis.

— Ar tu važinėjai per jūras, kad čia užsimuštum? — jis paklausė. — Turite geriausias mašinas pasaulyje, o nemokat Dubline važinėti.

— Nemaniau, kad važinėjimas būtų toks sudėtingas, —

atsakiau ir laukiau tiketo arba įsakymo vykti į teismą. Bet policininkas sustabdė trafiką ir leido man įvažiuoti į kairią gatvės pusę. Priešs prie mašinos tarė:

— Atiduok tą mašiną savininkui arba nusiųsamyk šoferi, bet Dubline gatvėmis nevažinėk, jei nori gyvas Amerikon grįžti.

Jei būčiau paklauses, tai būtų viskas gerai, bet vienos pamokos žmogui neužtenka.

Vladas Rasčiauskas
(Bus daugiau)

Darbo, namo, buto reikia - viską tik "Naujienos" teikia

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

A. P. STASIUNAS HANDY HARDWARE

PAINTS — GLASS — PLUMBING
ELECTRICAL SUPPLIES

2652 West 71th St.

GR. 6-8852

Chicago 29, Ill.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki savo klientams ir draugams

KAZYS ČESNAUSKAS

Generalinis kontraktorius namų statybai

6928 So. Maplewood Ave.

HE 6-2812

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų linkiu visiems savo klientams, bičiuliams ir draugams

KAZYS KARAZIJA

GENERALINIS KONTRAKTORIUS

5816 So. California Ave.

Tel.: RE 7-5060

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ — KALĖDŲ
IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

linkiu visiems biznieriams, ir norėčiau, kad 1964 metai būtų sėkmingesni ir kad biznierių galėtų duoti į "Naujienas" didesnius skelbimus ir sveikinimus. Taip pat sveikinu savo draugus ir pažįstamus.

ALEKSAS AMBROSE

3534 So. Emerald Ave.

YA 7-4439

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ SAVO KLIENTAMS, DRAUGAMS
IR PAŽĪSTAMIEMS LINKI

TALANDIS FOODS & LIQUORS

7016 SO. WESTERN AVENUE - Tel.: HE 6-5222

Linksmų šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų visiems draugams ir klientams linki

RED'S PLACE

Kur galima netik išgerti, bet ir gerai pavalgyti.

WALTER ir ELIZABETH MISEVICH, Sav.

2200 West Cermak Road

Chicago, Ill.

Telef.: Virginia 7-8874

ANTANAS SUGINTAS

DŪMOS LAIKAI IR LIETUVIŲ ATSTOVAI

(ATSIMINIMŲ ŽIUPSNELIS)

Kilus 1905 m. revoliucijai Rusijoje (taip pat ir Lietuvoje), caro sostas atsilaikė, bet vis dėlto caras Nikolajus II priverstas buvo išleisti 1905. X. 17 manifestą, prižadantį gyventojams duoti daugiau laisvės ir susaukti platesnių gyventojų sluoksnių renkama Valstybės Dūmą įstatymams leisti. Bet vėliau tas pažadas nebuvo ištesėtas. Pirmoji ir antroji V. Dūmos netrukus buvo viena po kitos greit buvo paleistos, nes jos buvo neklusnios carui, jam opozicijoj. 1907. VI. 3 caras išleido naują rinkimų įstatymą, pagal kurį ėjo rinkimai į III ir IV V. Dūmas. Tuo įstatymu buvo žymiai susiaurintos darbo žmonių rinkimų teisės, o

išplėstos turtingųjų sluoksnių teisės. 1912 m. vyko rinkimai į IV V. Dūmą. Lietuvoje, Kauno gub., kur ir aš dalyvavau rinkimų kampanijoj, valsčių sueigos turėjo išrinkti rinkikus į apskritys rinkikų suvažiavimą, kuris rinko rinkikus į gubernijos rinkikų suvažiavimą Kaune. Čia turėjo suvažiuoti išrinkimui atstovų į V. Dūmą rinkikai dvarininkų bei klebonų grupės arba kurijos, miestėnų (daugumoje žydų) kurijos ir valstiečių (daugumoje lietuvių) kurijos. Jie visi susirinkę drauge turėjo išrinkti vieną atstovą iš dvarininkų arba klebonų kurijos, viena iš miestėnų kurijos ir 3 iš valstiečių kurijos.

Tuomet jau būdamas Petrapilio universiteto juridinio fakulteto III kurso studentas, aš jau buvo įstojęs į Liet. Demokratų partiją ir dalyvavau tos partijos narių slaptame suvažiavime Vilniuje. Ten buvo sukurta aktinai dalyvauti rinkimais į IV V. Dūmą kampanijoj. Buvo paskirti į apskričius įgaliotiniai, kad padėtų valstiečiams išrinkti demokratinių pažiūrų rinkikus. Aš buvau paskirtas vykti į Raseinių apskrį. Gavęs iš "Lietuvos Ūkininko" redakcijos prenumeratorių adresus tame apskrityje, lankiau slaptai juos vietoje, nes daryti viešus susirinkimus rusų valdžios buvo uždrausta.

Paskirtu laiku valsčių sueigose buvo išrinkti įgaliotiniai į Raseinių apskr. rinkikų suvažiavimą Raseinių mieste. Aš susitariau su rinkiku nuo Rietavo valsčiaus ūkininku Gudauskiu (dr. Gudauskio tėvu) ir drauge važiuoju arkliais į tą suvažiavimą. Ten viešbutyje buvau padarytas slaptas rinkikų pasitarimas ir numatyti kandidatai į Kauno gub. rinkikų suvažiavimą. Raseiniuose rinkikais į Kauno suvažiavimą buvo išrinkti tas pats Gudauskis, rodos, ir Gudavičius, ūkininkas (dr. Gudavičiaus brolis). Abu du rimti ir pažangūs ūkininkai.

Po rinkimų išvažiuojant iš Raseinių miesto, gavau telegramą iš Vilniaus nuo "L. Ūkininko" ats. redaktorės, vel. F. Bortkevičienės, kad tuojau atvažiuočiau į Vilnių. Teko tuoj atsiveikti su Gudauskiu ir, pasiėmęs pašto arklius, klampuoti iki Nemuno, paskui garlaiviu iki Kauno ir traukiniu į Vilnių. Pasirodė, kad "L. Ūk." faktinasis redaktorius P. Ruseckas išvykęs rinkimų reikalais į Suvalkiją ir man reikia jį pavaduoti. Nueinu aš į Rusecko nuomojamą kambarį laikinai apsigyventi. Šeiminkė tenkė su krutancia galva pasiūlyti jį mane įtartinai, nes aš buvau apsiėngęs kaimietiška, važiuodamas į Raseinius ir pasą buvau išsiėngęs iš savo valsčiaus. Tuo norėjau būti mažiau pastebimu per rinkimus Raseiniuose. Aš padaviau šeiminkėi savo pasą, nes reikėjo jį policijos nuovadoje užregistruoti ir persirengti į Rusecko miestietiškus drabužius, kad būtų patogiau mieste vaikščioti. Taip pagyvenau apie savaitę. Bet paskui, dar nesulaukus Rusecko, man reikėjo išvažiuoti į Žemaitiją, ir aš, vėl persirengęs kaimiečio rūbais, paprasčiau šeiminkė gražinti man pasą. Bet šeiminkė ne tik nesutiko jį man atiduoti, bet užrakino duris, sakydama, kad ji manęs neišleisianti, nes aš kaitalioju drabužius, gal tas pasas netikras esąs ir kad ji kreipsis į policmeisterį, kad patikrintų.

Po to buvo atvykęs adv. M. Sleževičius mane vaduoti, bet jo taipgi neįsileido ir aš pasilikau savotiškame namų arešte. Bet laimei, kad kitą dieną grįžo P. Ruseckas iš Suvalkijos, tuomet jau šeiminkė sutiko

mane išleisti ir aš išvykau į Žemaitiją.

Man grįžtant atgal, M. Sleževičius, L. Dem. partijos pirmininkas, pavadė man užsukti pas Varnių kleboną kun. Juozapavičių, kuris buvo žinomas kaip pažangus kunigas su gera galva. Jis buvo Lietuvos istorijos mėgėjas ir parašydavo į liet. laikraščius iš tos srities. Jis Telsių apskr. smulkesnių dvarininkų bei klebonų bendrame suvažiavime buvo išrinktas vienu iš rinkikų į Kauno gub. rinkikų suvažiavimą. Reikėjo sužinoti, ar jis sutiktų nuo dvarininkų kurijos būti renkamu atstovu į V. Dūmą vietoje lenko dvarininko, jeigu už jį, kun. Juozapavičių, balsuotų lietuvių valstiečiai ir žydai miestėnais, kurių bendrai paėmus, buvo dauguma. Jie galėjo kun. Juozapavičių išrinkti atstovu iš dvarininkų - klebonų kurijos rinkikų.

Kun. Juozapavičius, kuris buvo buvęs seniau mano gimtinės Laukuvos parapijos vikaru ir mano tėvą gerai pažinojo, leidosi su manim į kalbą apie rinkimus ir pasakė, kad jis sutiktų, jeigu jam būtų užtikrintas jo išrinkimas.

Apie tai tuojau pranešiau M. Sleževičiui ir jis pats asmeniškai taip pat buvo nuvykęs į Varnius ir gavo teigiamą atsakymą. Po to Liet. Dem. part. nusistatė kun. Juozapavičiaus kandidatūrą remti.

Vėliau įvyko Kaune iš visų apskričių rinkikų suvažiavimas. Rinkimų išvakarėse vienam lietuvių laikomam viešbutyje įvyko slaptas susirinkimas, kuriame dalyvavo visi lietuvių valstiečių kurijos rinkikai. Atvyko į jį pakviestas ir kun. Juozapavičius. Buvo ten ir pašaliečių, suinteresuotų rinkimais, pvz., adv. Venclauskis iš Šiaulių (s.d.), adv. Stašinskas iš Kauno, kun. Tumas ir daugiau. Man irgi teko jame būti, kaip dirbusiam rinkiminėje kampanijoje. Paklaustas, ar sutinka būti kan-

didatu nuo dvarininkų kurijos, jis aiškiai atsakė teigiamai ir susirinkimas jo kandidatūrą priėmė ir pažadėjo už jį balsuoti bei žydamis pranešti, kad ir jie balsuotų už jį. Dar adv. Venclauskis paklausė jį, ar nevaržys jo, kaip atstovo laisvę, vyskupo valia. Jis neabejodamas tvirtai atsakė, kad ne.

Balsuojant toliau kandidatus nuo l. valstiečių kurijos, buvo dauguma balsų išrinkti: dr. Bukontas, rodos, iš Zarasų, rimto būdo žmogus, bet ne iš kairiųjų tarpo, toliau M. Januškevičius, naujas žmogus, dar jaunas, bet kairiųjų pakraipos, buv. studentas, ir Pranas Keinys iš ūkininkų demokratinio nusistatymo, jau buvęs III V. Dūmoje atstovu, pagaliau pagal balsų skaičių mažiau gavo jaunas pris. advok. padėjėjas, apskr. Martynas Yčas, nuo Biržų reformatas, kuris palaikė ryšius ir su katal. kunigais ir su A. Smetonos šalininkais. Kairieji buvo jo kandidatūrai priešingi ir jo nepalaikė, nes politiškai jis atrodė neaiškus, panašus į karjeristą. Bet ant trytojaus paaiškėjo staigmena: dr. Bukontas savo kandidatūrą atsiėmė ir jo vietoje tuomet eina jau M. Yčas, kuris labai norėjo ir agitavo pats už save, o jį palaikė kuniginiai ir smetonininkai. Vėliau pasirodė, kad M. Yčas įtikino dr. Bukontą, kad jam, nejuristui, bus persunktu dalyvauti V. Dūmoje ir kad užleistų tą vietą jam, Yčiui. Daryti kitą susirinkimą nebebuvo laiko, taip M. Yčas ir tapo kandidatu.

Rinkimų dieną visiems rinkikams susirinkus į rotušės salę, pradėjo balsavimą nuo atstovo iš dvarininkų kurijos. Lenkų dvarininkų kandidatas Račkovskis netikėtai gavo daugiau 2 balsais, negu kun. Juozapavičius, nors lietuvių ir žydai rinkikai turėjo daugumą balsų. Reikia, kun. Juozapavičius pralaimėjo, o Račkovskis išrinktas atstovu. Išvada: 2 rinkikai, tur-

(Nukelta į 7 psl.)

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ
Naujų Metų visiems Amerikos lietuviams linki

ALGIRDAS IR ALDONA BRAZIAI
AL'S HILLTOP LOUNGE
8514 ROBERTS ROAD
Oaklawn, Ill. Tel.: Garden 2-9561

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkime visiems savo kostumeriams
ir draugams

JULIUS KUZAS
WHOLESALE MEAT DISTRIBUTOR
6840 S. Artesian Ave. Walbrook 5-8744

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime
visiems savo kostumeriams ir draugams

BALYS RADIO & TELEVISION

GIFTS — RECORDS — APPLIANCES
SALES & SERVICE
B. J. BRAZDŽIONIS

2646 West 71st Street Chicago 29, Ill.
Tel.: PProspect 8-5374

JUOZAS IR SŪNUS NAUJOKAICIAI

su šeimomis linki visiems savo draugams,
buvusiems ir būsimiems klientams

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

BALDŲ IR PIANINŲ PERKRAUSTYMAS
2022 West 69th Street Chicago 36, Illinois
Tel.: WALbrook 5-9209

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linki visiems savo kostumeriams
ir draugams

JOSEPH LEPA

Smagi užėiga, pagaminam pietus pagrabų dalyviams
arba kitiems parengimams ir piknikams daržas.

8236 Kean Ave. Willow Springs, Ill.
Tel.: TERminal 9-5143

ŽIEMOS ŠVENČIŲ — KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ
proga sveikiname visus giminiečius, draugus ir gausius
pažįstamus

POVILAS ir SOFIJA MILASEVIČIAI

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų mūsų klientams ir pažįstamiems linki

C. NORVILA

REAL ESTATE BROKERIS,
STATYBININKAS

2658 West 59th Street PProspect 8-5454

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
LINKIŲ VISIEMS KLIENTAMS, DRAUGAMS
IR PAŽĪSTAMIEMS

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkime visiems savo kostumeriams
ir draugams

SUKYS - DOODY - ANTONISEN

INC.
REAL ESTATE — INSURANCE

3252 So. Halsted Street CALumet 5-2520

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų
linkime mūsų klientams ir draugams

MARQUETTE FOOD DELICATESSEN

VIKTORAS IR EUGENIJA BACINSKAI

2943 W. 71st Street
Tel. WA 5-1661

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linki savo klientams, draugams
ir pažįstamiems

EUGENIJA IR BRONIUS BLINSTRUBAI, sav.

TULPĖ VALGYKLA

2447 West 69th Street

DĖMOS LAIKAL...

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

būt, iš lietuvių papalsavo už lenką Račkovskį, nes atrodė, kad žydai už jį nebalso. Buvo padaryta pertrauka, nes reikėjo išsiaiškinti padėtį.

Kam tai pasiūlius, kad visi lietuviškai susirinkti į katalikų bažnyčią, ten kun. Tumas prisiekdino visus, kad būtinai balsuos už sutartus kandidatus. Bet, matyt, nevisi norėjo patikėti, kad priesaika išgelbės padėtį. Adv. Veclauskis vieną įtartą rinkiką, kuris galėjo būti paveiktas dvarininkų, ėmė įtikinėti, kad jam neapsimoka dalyvauti balsavimuose, nes gali jam iš to būti nemalonių ir patarė tuojau važiuoti namo. Nupirko jam geležinkelio bilietą ir pasodinę į vagoną, išleido namo. Po to vėl buvo tešiami balsavimai ir buvo iš-

rinkti M. Januškevičius, Pr. Keinys ir M. Yčas ir žydas Fridmanas, kaip ir buvo sutarta.

Tas rinkikas, kuris išvažiavo namo, buvo policijai padavęs skundą, kad jis buvęs priverstas kokio tai nepažįstamo vyro su revolveriu pasitraukti nuo balsavimo, bet kadangi to vyro pavardės jis negalėjo nurodyti, tai skundas palikęs be pasekmių.

Po rinkimų kun. Juozapavičius labai buvo nepatenkintas savo kandidatūros pralaimėjimu ir jam buvo nepatogu prieš sulenkėjusius jo apylinkėje dvarininkus. Tai jis parąšė ir išleido lenkų kalba brošiūrą "Vivos voco", kurioje išvedžiojo, kad prieš jo norą jo kandidatūra buvusi pastatyta per rinkimus. Labiausiai už tai jis metė kaltę M. Yčui, kad tai jis supynęs pinkles, į kurias jis buvęs apgaulingu būdu įtrauktas. M. Yčas, turbūt, prieš rin-

kimus taip pat buvo su kun. Juozapavičium kalbėjęs apie jo kandidatūros statymą. Už šitą nerimą teisinimasis kun. Juozapavičius lietuvių spaudoje buvo aštriai kritikuotas.

Per tuos rinkimus aš pirmą kartą susipažinau su M. Januškevičium. Jis į mane iš karto padarė gerą įspūdį: politikoje gerai orientavosi, radikalus, judrus. Jis sakėsi studijavęs Petrapily universitete, kaip išsireikšė rusų kalba, buvęs "oratorium lievago krila" (kairiojo sparno oratorius) studentų sąsiuolose universitete. Kalbėjo lietuviškai laisvai, kiek uteniškiu tonu. Kad jis buvęs rusų soc. revoliuc. partijos nariu, nesakė.

Po rinkimų abudu su Pr. Keiniu atvyko į Vilnių ir įsijungė į Liet. Demokr. partijos veiklą ir būdami V. Dūmoje atstovais, visą laiką palaikė galūdzius ryšius su ja. Aš buvau jų pakviestas būti jų sekretorium ir rašyti "Liet. žinioms" apie V. Dūmos darbus ir jų veiklą, o taip pat rinkti medžiagą jų kalboms, o Pr. Keinui tekdavo ir kalbą rusų kalba parašyti, nes toje kalboje nebuvo stiprus.

Be to, aš tuomet suorganizuavau Petrapily liet. soc. liaudininkų kuopą ir nuo jos vardo slapto Liet. Stud. dr. susirinkimuose darydavau pranešimus apie Lietuvos reikalus, o nuo soc. dem.-kuopos darydavau pranešimus stud. J. Paknys ir kit.

Be to, man teko veikti lietuvių moksleivių demokratines pakraipos tarpe. Prie "Lietuvos žinių" laikraščio Maskvos liet. studentai 1910 m. ėmė leisti priedu "Aušrinė". Keletą metų ją redagavo maskviečiai studentai, o 1913 m. į redakciją buvo išrinkti Petrapilio studentai — J. Elisonas, J. Vilkaitis, A. Sugintas ir dar buvo kooptuoti Vincas Dirkaitis, P. Galaunė (Visuomis).

Užėjus I Pasauliniam karui, "Aušrinė" turėjo sustoti, bet 1915 buvo išleistas almanachas "Aušrinės Kelias" ir V. Kudirkos 15 metų nuo mirties sukakčiai paminėti. Man teko parašyti platesnį referatą apie V. Kudirkos publicistikos raštus. Referatas ir buvo išspausdintas tame almanache. Kiti autoriniai buvo B. Sruoga, A. Lastas, Visuomis (P. Galaunė), V. Vilkaitis, St. Naginskas, A. Lešmantas, Petras Klėmas apie Vyresn. Lietuvos inteligentų sąmonę ir taktiką, reform. kunigas apie modernizaciją. Papečkys (Rainis).

M. Januškevičius su liet. soc. liaud. taip pat palaikydavo glaudų kontaktą. Per jį ir V. Dūmos darbiečių frakcijos sekretorių mes liet. soc. liaud. stud. kuopa pasikviestasdavom ir rusų soc. revol. stud. padaryti mums pranešimų politiniais klausimais, — kokią jie užima poziciją karo atžvilgiu ir kaip jie žiūri į tautybų padėtį Rusijoje. Tačiau mes nebuvom su jais susirūšę arčiau ir nesivadinom lietuviškais soc. rev., nes buvo tarp mūsų nemažų skirtumų.

Januškevičius su Keiniu Petrapily buvo nusisamdę didoką butą netoli Taurydos rūmų (kur postėdžiavdavo V. Dūma) ir vieną didelį kambarį samdė iš jų darbiečių frakcija. Ta frakcija susidarė dar I V. Dūmoje, ir tokiu vardu buvo darbiečių frakcijos II, III ir IV Dūmose. Jos nebuvo kaip politinė partija organizuota, o tik kaip grupė, kairių, demokratišnių atstovų junginys V. Dūmoje, IV V. Dūmoje toje frakcijoje dauguma buvo nariai iš vidutinių valdininkų bei tarnautojų, keleta su aukštuoju mokslu arba buv. studentų, iš ūkininkų vaistiečių, kiek man prisimena, buvo, rodos, tik vienas Pr. Keinys. Bet buvo jų tarpe ir gruzinių kunigaikštis Gelovani. Ten tas titulas nebuvo reikšmingas, nes Gruzijoje jie nebuvo turtingi ir dideli žemvaldžiai.

Vieni iš darbiečių simpatizavo socializmui, o kiti abejingi buvo

jam, o tiesiog radikaliskai nusistatę demokratiški žmonės. Jų pirmininku IV V. Dūmoje iš pradžių buvo Dziubinskis nuo Sibiro, o vėliau adv. A. Kerenskis, pagarsėjęs 1917 m. revoliucijoje, būdamas Ministeriu pirmininku ir net Vyr. Kariuomenės vadu, o politinėmis pažiūromis jis buvo iš dešinėsio soc. revoliuc. sparno.

M. Januškevičius darbiečių frakcijoje savo pažiūromis buvo artimesnis Kerenskiui, kurį jis respektuodavo.

V. Dūmoje lietuvių atstovams retai tebdavo progos išeiti kalbėti iš tribūnos. Valstybės biudžetą svarstant dėl mokyklų, dėl žemės reikalų, jie padarydavo pareiškimus, paklausimą vyriausybei patiekdavo. M. Januškevičius gerai rusiskai kalbėdavo ir drąsini bei laisvai pasisakėdavo, o Pranas Keinys nedidelio išsilavinimo ir rusiskai sunkiau tegalėjo išsireikšti, todėl man reikėdavo jam parašyti kalbos tekstą. Iš pradžių aš pas juos bute kurį laiką pagyvenau, todėl iš arti mačiau, ką jie veikdavo.

M. Januškevičius turėjo politiską naujautimą ir mokėdavo tiksliai išsireikšti, tik sistemose jo veikime kiek trūkdavo. Bendradarbiaudamas su Liet. Dem. partija, jis buvo kiek skirtingesnis, radikalesnis už demokratų, kurie tuomet taip pat buvo kairėsniai, kaip anksčiau.

Kilus 1917 m. revoliucijai Rusijoje, M. Januškevičius nepaskendo rusų revoliucinėse bangose, nors būdamas su Kerenskiu draugiškuose santykiuose, turėjo galimybės ingi iškilti į viršūnes, nes tam buvo užtektinai pajėgus ir gabus. M. Januškevičius tuomet ėmėsi organizuoti su stud. P. Balija ir kit. (aš tuomet buvau išvykęs į Smolenską tarnauti lietuvių "Vilijos" fabrike) Liet. Soc. liaud. sąjungą Petrapily ir jai vadovauti. Dalyvavo "Naujo-

sios Lietuvos" leidime ir bendradarbiavo joje.

Tuo tarpu M. Yčas, kuris buvo prisidėjęs prie rusų konstitucinių demokratų (k.-d.) frakcijos, revoliucijai įvykus ir tos frakcijos nariu tapus švietimo ministru, įsigavo tos ministerijos viceministeriu. Jo landus, apskrus charakteris čia jam pagelbėjo, taip pat kaip anksčiau prie caro režimo jam pagelbėjo išgauti iš rusų valdžios nemaža lėšų liet. pabėgėliams šelpti ir jų švietimui (gimnazija, kursai ir t. l.).

Bet Nepriklausomoje Lietuvoje jis suklupo: pradžioje buvo prekyb. ir pram. ministru, o paskui įsteigė privatų prek. ir pram. banką ir jam pirmininkavo, kol privedė prie bankroto. Buvo jam teisme byla iškelta ir teko sėsti į kaltinamųjų suolą ir, rodos, iš tos bylos sausas neišėjo. Bet po to jis skaitėsi "beturčiu", nors žmonos vardų turėjo dvarą prie Kauno ir su 2 arkliais karietoje atvažiuodavo į Kauną.

Po 1917. II. 16 revoliucijos Rusijoje, Petrapily buvo sudaryta iš įvairių liet. partijų atstovų Lietuvių Taryba, kuri sušaukė Rusijos lietuvių seimą Petrapily 1917. V. 27. Toje taryboje M. Januškevičius atstovavo Liet. soc.-liaud. partijai, o paskui seime pasakė tos tarybos pavedimu labai gerą kalbą apie Lietuvos padėtį ir apskritai tarplautinę situaciją. Seime liet. soc.-liaud. buvo pati didžiausioji frakcija, kuriai vadovavo M. Januškevičius.

1917. II. 16 revoliucija Rusijoje buvo begalo svarbus ir džiuginantis įvykis visiems gyventojams kaip ir tautybėms. Jai pritarė iš pradžių ne tik darbo žmonės, bet ir liberaliniai buržuazijos sluoksniai. Lietuviams ši revoliucija taipgi buvo labai reikšminga. Iš caro valdžios lietuviškai laisvės negalėjo tikėtis. Lietuvai, tiek daug nukentėjū-

siai nuo caro valdžios priespaudos, revoliucijai įvykus, rodėsi, kad dabar bus galimybė pasiekti Nepriklausomybės ir darbo žmonėms medžiaginės gerovės.

1917. V. 1. šventės sulaukus, Petrapily liet. soc.-liaud. kolonai išsirikavusi prie "Naujosios Lietuvos" redakcijos iškėlė dvi vėliavas: Lietuvos tautinę trispalvę ir revoliucinę raudoną, ir su jomis žygiavo į parada.

Kuomet Petrapilio seime kilo klausimas, kokią formoje po revoliucijos reikalauti Lietuvai laisvės, tai soc.-liaud., soc.-dem. ir santariečiai pasiūlė rezoliuciją, reikalaujančią Lietuvai apsisprendimo teisės, demokratiškų principų paremtos, kad patys gyventojai turi nuspręsti ir tas gali būti suprantama ir primtina Rusijos naujai laikinai (Tęsinys 8-me psl.)

Sveikiname visus savo draugus, kaimynus ir pažįstamus ir linkime linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų

Antanas ir Genovaitė Milauckai

7900 West 111th Street Worth, Illinois
Tel.: Gibson 8-4567

Džiaugsmingų žiemos švenčių — Kalėdų ir geresnių, laimesnesnių Naujųjų 1964 Metų visiems mūsų rėmėjams, parengimų lankytojams ir visiems geros valios lietuviams!

ŠAKIŲ APSKRITIES
KLUBO VALDYBA
IR NARIAI

Linkėjimai Dr. P. Grigaičiui — Naujienu redaktoriui ir visai Naujienu administracijai.
Linkim Linksmiausių Kalėdų Švenčių ir Laimingų Naujų 1964 Metų visiems.

CHICAGOS LIETUVIŲ SUVALKIEČIŲ DRAUGIJA

Kuri ką tik atšventė 25 metų gyvavimo jubiliejų.

Su šia darbščia Valdyba priešaky:

- ADELA BURBA — pirmininkė
- JULIJA SAČAUSKAS — vicepirmininkė
- ESTELA McNAMEE — nutarimų rašt.
- LEONA BALTAS — fin. rašt.
- KAZYS MALONIS — išdinininkas
- ONA SVIRMICKAS — kontr. rašt.
- ir korespondentė O. Š.
- ANTANAS GINTNERIS — pagalb.
- PETRAS BĖLENS — pagalb.

Daug džiaugamo Kalėdų šventėse ir laimės Naujuosiuose 1964 Metuose visiems savo klientams ir lietuviams linki

"DELTA" TAVERNA
KAZYS IR KRISTINA AUGUSTIS

1714 W. 46th St Tel.: Bishop 7-9528

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų visiems savo kostumeriams ir draugams linki

ANTANAS VILIMAS

PERKRAUSTYMAI ARTI IR TOLIMŲ DISTANCIJŲ

3415 So. Lituania Avenue
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki visiems savo kostumeriams ir draugams

WESTWOOD LIQUOR STORE

Rinktiniai vynai, likerai ir alus
ALEX SIMKUNAS, Joniškietis

2441 West 69th Street — Tel. 776-5951

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

HOLLYWOOD INN.

UZEIGA IR SALE RENDON
RUDAUSKŲ SEIMA

2419 W. 43 St. Tel.: VI 7-9780

DŪMOS LAIKAI...

(Atkelta iš 7-to psl.)

vyrtaisybei, gi dešinioji seimo dalis nežymia balsų dauguma nubalsavo priimti rezoliuciją, reikalaujančią Nepriklausomos Lietuvos amžinai neutralios.

Lietuva tuomet buvo kaizerinės Vokietijos kariuomenės okupuota ir žiauriai suvaržyta, prispausta. Iš okupacinių organų elgesio buvo neabejotinai matyti, kad jie rengiasi Lietuvą prijungti prie Vokietijos. Vėliau tai pasitvirtino, kai Vokietijos valdžia pro forma sutiko menamai pripažinti Nepriklausomą Lietuvą, bet su sąlyga, kad ji būtų surišta su Vokietija keturiosiomis konvencijomis: karine, susisiekimo, muitų ir pinigų.

Aišku, kokia būtų buvusi Lietuvos Nepriklausomybė, jei Vokietija nebūtų karo pralaimėjusi ir būtų ją valdęs vokiečių Ura-

chas, Mindaugo II vardu. Vokietija spaudė Lietuvius Tarybą taipgi nutraukti valstybinius ryšius kuogreičiau su Rusija ir kit, kad galima būtų ryšius užmegzti su Vokietija, t. y. Lietuvos ištikrųjų prijungti prie Vokietijos.

Kaip žinoma, seimas skilo, nes kairieji nenorėjo, kad seimas darytų tai, kas pritikyt Vokietijai.

Pagaliau tas reikalas buvo išspręstas Lietuvoje pačių jos gyventojų, ir kaizerinei Vokietijai sugriuvus, atsikūrė Nepriklausoma Lietuva.

Das vienas lietuvis atstovas V. Dumoje buvo nuo Suvalkijos, kun. Laukaitis, kuris pagarsėjo savo netakingomis kalbomis iš V. Dūmos tribūnos. Jis vienoje savo kalboje iš V. Dūmos tribūnos nusiskundė, kad caro valdžia neteisingai elgiasi, nepasitikėdama Lietuvos katali-

ku dvasininkija, kuri 1905 m. revoliucijos metu gelbėjusi rusų valdžiai kovoti prieš revoliucionierius.

Petrapių karo metu veikė nepriklausomai nuo Centrinio komiteto Petrapių Komitetas nukentėjusiems dėl karo lietuviams šelpti. Kun. Laukaitis, kaip V. Dūmos narys, buvo išrinktas to komiteto pirmininku. Aš buvau reikalų vedėju, o stud. J. Sondeckis padėjėju. Dėl egzaminų universitete man reikėjo iš tos tarnybos pasitraukti. Buvo ieškoma kandidato į tą vietą, o darbo buvo daug, nes užplūdo į Petrapių daug naujų lietuvių pabėgėlių. Kas tai iš komiteto narių pasiūlė M. Slezevičių į tą vietą, kuris darbuosi pafrontėje bene miestų sąjungos organizacijoje. Tuomet aš parašiau nuo savęs M. Slezevičiui laiška, patardamas, jeigu aplinkybės jam leidžia, priimti į darbą, svarbų pabėgėliams. Paaškinau, kad tas darbas su politika nesurištas ir kad klūčių iš kun. Laukaitis mano darbu nebūdavo. Iš M. Slezevičiaus gavau per komiteto raštinę atsakymą, kad sutiko priimti tą darbą, tik pridėjo, kad turį galvoje, koks yra politiškai kun. Laukaitis. Šią laiška aš gavau per komiteto raštinę užklįjuotą ir buvau patenkintas. Bet štai po kiek laiko kviečia mane pirmininkas kun. Laukaitis į savo kabinetą, ištraukė iš savo stalo stalčiaus lapą popieriaus ir perskaitė visą tekstą (M. Slezevičiaus laiško, ką tik mano gauto. Aš baisiai nustebau, o kun. Laukaitis piktai manęs klausia, kokius šmeižtus apie jį aš esu parašęs. Aš taipgi griežtai paklausiau, kokių nelegaliu būdu jis yra gavęs kopiją M. Slezevičiaus man rašyto laiško. Jis atkirto, kad tai jo dalykas ir paskelbė, kad jis mane atleidžia iš tarnybos. Po to, aš, pasitaręs su M. Januškevičium ir kitais vienminčiais, įgaliojau inž. V. Bielskį įteikti kun. Laukaitiui kaltinimą dėl uždaryto laiško atidarymo ir kopijos nuėmimo ir pasiūliau garbės teismą. Bet kun. Laukaitis nuo garbės teismo atsisakė, nurodydamas, kad jis turį teisę savo įstaigos tarnautojo laiška atidaryti. Komiteto narių tarpe kilo didelių ginčų. Vieni smerkė savo pirmininko elgesį, o kiti ėmė aiškuoti, kad pasmerkus jį, turės jis pasitraukti iš pirmininko vietos ir nebus kam pirmininkauti ir iš valdžios gali būti sunkumų pinigų gauti.

Kol ėjo ginčai, netrukus atvažio M. Slezevičius ir pateko į tą suirutę. Jis buvo baisiai pasipiktinęs tokiu kun. Laukaitis elgesiu ir pareikalavo, kad Komitetas pasmerktų jo elgesį. Bet pamatęs, kad komitete nėra sutarimo, atsisakė nuo pasiūlytos tarnybos ir išvažio atgal į savo seną vietą. Iš komiteto narių su protestu prieš kun. Laukaitis netinkamą elgesį išstojo adv. Gabr. Liutkevičius, soc-dem. veikėjas. Mano bendradarbis J. Sondeckis, taipgi

protestuodamas atsisakė nuo tarnybos. Iš liet. studentų, ėmusių pašalpas, tam tikra dalis irgi protestuodama atsisakė ir kreipėsi dėl pašalpų į moksleiviams šelpti draugiją "Žibu-relis". O "Naujojoje Lietuvoje" buvo paskelbta su V. Bielskio parašu, kad pagal garbės teismo papročių kodeksą, kun. Laukaitis, kaip atsisakęs nuo garbės teismo, turi būti laikomas kaltu mano laiška neteisėtai atidarys ir panaudojęs.

M. Januškevičius buvo labai pasipiktinęs tokiu neleistinu V. Dūmos nario elgesiu ir kai jo draugai, trūdovikai, V. Dūmos nariai sužinojo apie tai, kad kun. Laukaitis traukiamas garbės teismu ir kad M. Januškevičius yra numatytas iš mano pusės teisėju, tai antru teisėju iš mano pusės sutiko būti pats trūdovikų pirmininkas adv. A. Kerenskis. Bet kun. Laukaitiui atsisakius nuo garbės teismo ir kandidatai atpuolė.

M. Januškevičius ir po revoliucijos realiai ir rimtai žiūrėjo į įvykius. Kuomet soc. liaud. tarpe atsirado stud. P. Balio vadovaujamas kraštutinių kairiųjų sparnas, M. Januškevičius su jais nenuėjo, bet paliko ištikimas demokratiniams principams, lygiai kaip inž. V. Bielskis, adv. Lukauskis, V. Dūmos narys Pr. Keinys, ūkin. Lapinskas (vėliau Lief. Seimo narys), o iš stud. Jurgis Kriškėūnas, J. Sondeckis, A. Sugintas ir kit.

M. Januškevičius buvo idealistas, gal ir svajotojas, bet nuoširdus, draugiškas, malonus. Gal jam kiek sunkiau sekėsi veikti praktiškame darbe, gal jis buvo silpnesnis organizatorius, bet idėjų, polėkių, entuziazmo jam netrūkdavo, ir jis mokėdavo uždegti kitus žmones, įtikinti, juo labiau dėl to, kad jis buvo geras oratorius.

M. Januškevičius, būdamas V. Dūmos nariu, vedė iš Lietuvos inteligentišką lietuvaite. Tačiau jis nebuvo šeimos žmogus ir visas jo gyvenimas sukosi daugiausia apie politiką. Jo žmona turėjo patraukimą menui, mėgo vaidybą ir sceną. lankė vaidybos kursus, paskui viena nuvažiojo į Maskvą pastudijuoti meną ir į Petrapių nebe-grįžo, o įstojo ten aktore į teatrą.

Girdėjau, kad apie 1945 m. ar vėliau Januškevičienė jau kita pavarde iš Maskvos kaipo artistė būvusi apsilankiusi Kau- nėje, bet M. Januškevičius jau buvo miręs.

M. Januškevičius buvo labai sugyvenamas. Man su juo bendradarbiaujant apie 5 metus nebuvo tarp mudvieju jokių nesu-sipratimų ar didesnių ginčų. Aš jį respektuodavau, o jis su manim taipgi skaitydavosi. Bet jis nemėgdavo kitiems pasakoti apie savo privatų gyvenimą, buvo tuo žvilgsniu santūrus ir kiek užsidaręs savyje.

Po I Pasaulinio karo 1918 m. aš grįžau Lietuvon ir stojau į atsikuriančios Lietuvos teismus darbuotis. Vėliau buvau išren-

kamas į Lietuvos I, II ir III demokratinius seimus atstovu, bet mano santykiai su M. Januškevičium kaž-kaip nutrūko, — tik retkarčiais ir tai trumpam susitikdavom. Jis pasirinko Lietuvoje laisvo žurnalisto darbą, iki mirties pasilikdamas nuosirdžiu Lietuvos darbo žmonių reikalų gynėju.

23. XI. 1963.

Fazanas peršovė medžiotoją

Vienas Anglijos pulkininkas Henry Smith su savo žmona išvyko į Norfolk'o apylinkes medžioti ir nušovęs fazaną jį pakabino ant savo dvivamzdžio šautuvo ir užsidėjo ant kupros. Paukštis mirties agonijoje besispardydamas viena koja paspyrė gaiduką ir išsišovęs šautuvas pataikė jo žmonai į nugarą. Ligoninėje daktaras pasakė, kad jos stori avies kailiniai išgelbėjo jai gyvybę, nors sužeidimas esąs labai rimtas.

LINKSMIAUSIŲ KALĖDŲ VISIEMS!

JOHN PAKEL, Prezidentas

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVENUE

CHICAGO 36, ILLINOIS

GRovehill 6-7575

SOPHIE BARCUS RADIOJO ŠEIMA

IR LIETUVISKOS RADIO VALANDOS BENDRADARBAI LINKI VISIEMS LIETUVIAMS LINKSMIAUSIŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Aldona Barcus Daukas ir josios vyras Feliksas Daukas

VISOS SOPHIE BARCUS RADIOJO ŠEIMOS PROGRAMOS IŠ WOPA 1490 kil. AM.

Lietuvių kalba: Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto — šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

VAKARUSKOS: pirmadieniais 7 val. vakaro.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEMlock 4-2413

CHICAGO 29, ILLINOIS

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo draugams ir pacientams linki

DR. ir MRS. PETER T. BRAZIS

Gydytojas ir Chirurgas

2434 West 71st Street
Tel.: HEMlock 4-5849

Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1964 Metų proga

nuosirdžiai sveikiname visus mielus savo bendradarbius, klientus, draugus, pažįstamus ir bendrai visą lietuvišką visuomenę, linkėdami šventiškos nuotaikos bei linksmybės, tyro džiaugsmo su vidiniu pasitenkinimu, pelnyto pasisekimo ir geros sveikatos!

P. LEONAS REAL ESTATE

2735 West 71st Street Chicago 29, Illinois
Tel.: WALbrook 5-6015

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų linki visiems klientams, draugams ir pažįstamiems

PALANGOS VALGYKLA

JUOZAS IR JADVYGA BARTKAI

6918 So. Western Ave.
Phone GR 6-9758

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki savo klientams, draugams ir pažįstamiems

KRISTINA IR EMILIS KURAIČIAI

MAISTO KRAUTUVĖ

2500 W. 69th St. Tel.: PROspect 6-2229
CHICAGO 29, ILL.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ Floridos ir visiems lietuviams

LINKI

SANDAROS 54-ta KUOPA

TAMPA, FLORIDA

ANTANAS TUPIKAITIS, Pirmininkas
ALEKSANDRAS LAPENAS, Vicepirm.
VINCAS POPELIS, Kasininkas
J. A. KRUKAS, Sekretorius